Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

1. veljače 2017.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost – Uredba (EEZ) br. 1408/71 – Naknada za uzdržavanje osoba s invaliditetom (dio za njegu) (disability living allowance) – Osoba osigurana za slučaj starosti koja je trajno prestala obavljati profesionalnu djelatnost – Pojmovi ‚davanje za slučaj bolesti' i ‚davanje za slučaj invalidnosti' – Prenosivost"

U predmetu C-430/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Supreme Court of the United Kingdom (Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine), odlukom od 29. srpnja 2015., koju je Sud zaprimio 5. kolovoza 2015., u postupku

Secretary of State for Work and Pensions

protiv

Tolley,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: R. Silva de Lapuerta, predsjednica vijeća, J. C. Bonichot, A. Arabadjiev (izvjestitelj), C. G. Fernlund i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: H. Saugmandsgaard Øe,

tajnik: V. Tourrès, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 8. lipnja 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za gđu Tolley (preminula, koju u postupku zastupa izvršitelj njezine oporuke), R. Drabble, *QC*, i T. Buley, *barrister*, koje je opunomoćio S. Clarke, *solicitor*,

— za vladu Ujedinjene Kraljevine, M. Holt i C. Crane, u svojstvu agenata, uz asistenciju B. Kennellyja, *QC*, i D. Blundella, *barrister*,

— za norvešku vladu, P. Wennerås, M. Schei i C. Rydning, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, D. Martin i J. Tomkin, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 5. listopada 2016.,

* * Jezik postupka: engleski

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996. (SL 1997., L 28, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 7., str. 7.), kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 307/1999 od 8. veljače 1999. (SL 1999., L 38, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 153.) (u daljnjem tekstu: Uredba br. 1408/71).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Secretary of State for Work and Pensions (ministar rada i mirovina, Ujedinjena Kraljevina, u daljnjem tekstu: ministar) i gđe Tolley, preminule 10. svibnja 2011., koju u glavnom postupku zastupa njezin muž u svojstvu izvršitelja oporuke gđe Tolley, vezano za ukidanje njezina prava na dio „za njegu" naknade za uzdržavanje osoba s invaliditetom (*disability living allowance*, u daljnjem tekstu: DLA) zbog toga što ne ispunjava uvjete boravišta i prisutnosti u Velikoj Britaniji.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uredbu br. 1408/71 zamijenila je Uredba (EZ) br. 883/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti (SL 2004., L 166, str. 1. i ispravak u SL 2004., L 200, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 3., str. 160.), koja je postala primjenjiva od 1. svibnja 2010. Međutim, imajući u vidu vrijeme nastanka činjenica u glavnom postupku, na njega se i dalje primjenjuje Uredba br. 1408/71.

4 Članak 1. te uredbe predviđa:

„Za potrebe ove Uredbe:

(a) ‚zaposlena osoba' odnosno ‚samozaposlena osoba' znači:
   i. svaka osoba koja je osigurana na obveznoj osnovi ili na osnovi izbornog produženog osiguranja za jedan ili više osiguranih slučajeva koji su obuhvaćeni granama sustava socijalne sigurnosti za zaposlene osobe ili samozaposlene osobe, ili posebnim sustavom za državne službenike;
   ii. svaka osoba koja je obvezno osigurana za jedan ili više osiguranih slučajeva koji su obuhvaćeni granama socijalne sigurnosti kojima se bavi ova Uredba, na temelju sustava socijalne sigurnosti za sve stanovnike ili za cijelo radno stanovništvo, ako:

   — takva osoba može biti identificirana kao zaposlena ili samozaposlena osoba pomoću načina na koji se tim sustavom upravlja ili na koji se taj sustav financira, ili

   ili

   — je takva osoba, u nedostatku takvih kriterija, osigurana za neki drugi osigurani slučaj naveden u Prilogu I. na temelju sustava za zaposlene osobe ili samozaposlene osobe, ili na temelju sustava iz podtočke iii., bilo obvezno ili na izbornoj produženoj osnovi, ili ako takav sustav u toj državi članici ne postoji, odgovara definiciji iz Priloga I.;

[…]

[…]

(o) ‚nadležna ustanova' znači:
(i) ustanova kod koje je određena osoba osigurana u vrijeme podnošenja zahtjeva za davanje,

[…]

[…]

(q) ‚nadležna država' znači država članica na čijem se državnom području nalazi nadležna ustanova;

[…]"

5 Članak 2. stavak 1. Uredbe br. 1408/71određuje:

„Ova se Uredba primjenjuje na zaposlene osobe ili samozaposlene osobe i na studente na koje se primjenjuje ili se primjenjivalo zakonodavstvo jedne ili više država članica i koji su državljani jedne od država članica, ili su osobe bez državljanstva ili izbjeglice koje borave na državnom području jedne od država članica, kao i na članove njihovih obitelji i njihove nadživjele osobe."

6 Članak 4. navedene uredbe određuje:

„1. Ova se Uredba primjenjuje na cjelokupno zakonodavstvo koje se odnosi na sljedeće grane socijalne sigurnosti:

(a) davanja za slučaj bolesti i majčinstvo;

(b) invalidska davanja, uključujući ona namijenjena održavanju ili poboljšanju sposobnosti zarađivanja;

(c) davanja za slučaj starosti;

[…]

2. Ova se Uredba odnosi na sve opće i posebne sustave socijalne sigurnosti, doprinosne ili nedoprinosne, i na sustave koji se odnose na odgovornost poslodavca ili vlasnika broda u vezi s davanjima navedenima u stavku 1.

[…]"

7 Članak 10. stavak 1. prvi podstavak te uredbe glasi kako slijedi:

„Ako nije drukčije određeno ovom Uredbom, novčana invalidska davanja, novčana davanja za slučaj starosti ili za nadživjele osobe, mirovine za ozljede na radu ili profesionalne bolesti i posmrtne pripomoći stečeni na temelju zakonodavstva jedne ili više država članica ne podliježu smanjenju, izmjeni, obustavi, ukidanju ili zapljeni zbog činjenice da korisnik ima boravište na državnom području druge države članice, a ne one u kojoj se nalazi ustanova nadležna za plaćanje."

8 U članku 13. Uredbe br. 1408/71 određuje se:

„1. Podložno člancima 14.c i 14.f, na osobe na koje se primjenjuje ova Uredba primjenjuje se zakonodavstvo samo jedne države članice. To zakonodavstvo utvrđuje se u skladu s odredbama ove glave.

2. Ovisno o člancima 14. do 17.:

(a) na osobu zaposlenu na državnom području jedne države članice primjenjuje se zakonodavstvo te države čak i ako boravi na državnom području druge države članice ili ako se registrirano sjedište ili mjesto poslovanja poduzeća ili pojedinca koji ju zapošljava nalazi na državnom području druge države članice;

[…]

(f) na osobu na koju se prestaje primjenjivati zakonodavstvo države članice, bez da se na nju počne primjenjivati zakonodavstvo druge države članice u skladu s jednim od pravila navedenim u gore navedenim podstavcima ili u skladu s jednom od iznimaka ili posebnih odredbi navedenih u člancima od 14. do 17., primjenjuje se zakonodavstvo države članice na čijem državnom području boravi u skladu s odredbama samo tog zakonodavstva."

9 Glava III. Uredbe br. 1408/71, pod naslovom „Posebne odredbe koje se odnose na različite kategorije davanja", podijeljena je u osam poglavlja, od kojih se prvi odnosi na bolest i majčinstvo. U odjeljku 2. tog poglavlja, pod naslovom „Zaposlene ili samozaposlene osobe i članovi njihovih obitelji", nalazi se članak 19. te uredbe, koji u stavku 1. propisuje:

„Zaposlena osoba ili samozaposlena osoba koja boravi na državnom području države članice koja nije nadležna država, te ispunjava uvjete zakonodavstva nadležne države za pravo na davanja uzimajući, prema potrebi, u obzir odredbe članka 18. u državi u kojoj boravi, ostvaruje:

[…]

(b) novčana davanja koja pruža nadležna ustanova u skladu sa zakonodavstvom koje primjenjuje. Međutim, prema sporazumu između nadležne ustanove i ustanove mjesta boravišta takva davanja mogu biti pružena od strane ustanove mjesta boravišta u korist nadležne ustanove, a u skladu sa zakonodavstvom nadležne države."

10 Članak 22. navedene uredbe, koji se nalazi u istom odjeljku, propisuje:

„1. Zaposlena osoba ili samozaposlena osoba koja ispunjava uvjete zakonodavstva nadležne države za ostvarivanje davanja uzimajući, prema potrebi, u obzir odredbe članka 18. i:

[…]

(b) koja, ostvarivši davanja koja su o trošku nadležne ustanove, ima suglasnost te ustanove da se vrati na državno područje države članice gdje boravi, ili da promijeni svoje boravište na državno područje druge države članice;

[…]

ima pravo na:

[…]

ii. novčana davanja koja pruža nadležna ustanova u skladu s odredbama zakonodavstva koje primjenjuje. Međutim, prema dogovoru između nadležne ustanove i ustanove mjesta privremenog boravišta ili boravišta, takva davanja može pružati ustanova mjesta boravišta u korist nadležne ustanove, u skladu s odredbama zakonodavstva nadležne države."

2. Suglasnost potrebna u skladu sa stavkom 1. točkom (b) može biti odbijena samo ako se ustanovi da će kretanje predmetne osobe biti štetno za njezino zdravstveno stanje ili liječenje.

[…]”

11 Članak 89. Uredbe br. 1408/71 glasi kako slijedi:

„Posebne odredbe za provedbu određenih zakonodavstava određenih država članica navedene su u Prilogu VI.”

12 Prilog I. Uredbi br. 1408/71, pod naslovom „Osobe koje su obuhvaćene Uredbom”, sadrži odjeljak O. koji se odnosi na Ujedinjenu Kraljevinu, koji glasi:

„Svaka osoba koja je zaposlena ili samozaposlena u smislu zakonodavstva Velike Britanije ili zakonodavstva Sjeverne Irske smatra se zaposlenom osobom ili samozaposlenom osobom u smislu članka 1. točke (a) podtočke ii. Uredbe. Svaka osoba za koju se isplaćuju doprinosi kao ‚zaposlena osoba’ ili ‚samozaposlena osoba’ u skladu sa zakonodavstvom Gibraltara smatra se zaposlenom osobom ili samozaposlenom osobom u smislu članka 1. točke (a) podtočke ii. Uredbe”.

13 U točki 19. odjeljka O, koji se odnosi na Ujedinjenu Kraljevinu, Priloga VI. Uredbi br. 1408/71, pod naslovom „Posebni postupci za primjenu zakonodavstva određenih država članica”, propisano je:

„Podložno svim konvencijama koje se potpišu s pojedinačnim državama članicama, za potrebe članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe i članka 10.b Provedbene uredbe, zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine prestaje se primjenjivati na kraju posljednjeg dana od sljedeća tri dana na svaku osobu na koju se prije primjenjivalo zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine kao na zaposlenu osobu ili samozaposlenu osobu:

[…]

(c) na posljednji dan svakog razdoblja tijekom kojeg je u Ujedinjenoj Kraljevini primana naknada za bolovanje ili majčinstvo (uključujući nenovčane naknade za koje je Ujedinjena Kraljevina nadležna država) ili naknada za nezaposlenost koja je
   i. počela prije datuma promjene boravišta u drugu državu članicu ili, u slučaju potonjeg,
   ii. neposredno uslijedila nakon zaposlenja ili samozaposlenja u drugoj državi članici dok se na tu osobu primjenjuje zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine”

14 Točkom 20. istog odjeljka je propisano:

„Činjenica da se na tu osobu počelo primjenjivati zakonodavstvo druge države članice u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (f) Uredbe te člankom 10.b Provedbene uredbe i gore navedenom točkom 19., neće spriječiti:

(a) zahtjev koji joj je podnijela Ujedinjena Kraljevina kao nadležna država za odredbe koje se odnose na [zaposlene] osobe ili samozaposlene osobe iz glave III, poglavlja 1. i poglavlja 2., odjeljka 1. ili članka 40. stavka 2. Uredbe, ako ona ostane i zaposlena ili samozaposlena osoba u tu svrhu te je zadnje bila tako osigurana u skladu sa zakonodavstvom Ujedinjene Kraljevine;

(b) da se prema toj osobi postupa kao prema zaposlenoj ili samozaposlenoj osobi za potrebe poglavlja 7. i 8. glave III. Uredbe ili članaka 10. ili 10.a Provedbene uredbe, uz uvjet da se davanja iz Ujedinjene Kraljevine u skladu s poglavljem 1. glavom III. trebaju isplatiti u skladu sa stavkom (a)”

Pravo Ujedinjene Kraljevine

15 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je DLA davanje koje se ne zasniva na uplati doprinosa i njegova je svrha podmiriti dodatne troškove koje zahtijevaju neke vrste skrbi odnosno potpuna ili djelomična nesposobnost kretanja. DLA, koji se sastoji od dijela „za njegu" i dijela za „mobilnost", nije uvjetovan kriterijem imovinskog stanja niti se radi o davanju kojim se zamjenjuje dohodak, s obzirom na to da korisnik može obavljati profesionalnu djelatnost.

16 U skladu s člankom 71. stavkom 6. Social Security Contributions and Benefits Acta 1992 (Zakon o doprinosima i davanjima iz socijalne sigurnosti iz 1992., u daljnjem tekstu: Zakon iz 1992.) „[o]soba ima pravo na [DLA] samo ako ispunjava uvjete boravišta i prisutnosti u Velikoj Britaniji".

17 Ti su uvjeti boravišta i prisutnosti u Velikoj Britaniji propisani, među ostalim, u članku 2. stavku 1. točki (a) Social Security (Disability Living Allowance) Regulationsa 1991 (Uredba o socijalnoj sigurnosti u vezi s Naknadom za uzdržavanje osoba s invaliditetom iz 1991.).

Glavni postupak i prethodna pitanja

18 Gđa Tolley, britanska državljanka rođena 17. travnja 1952., uplaćivala je doprinose nacionalnom sustavu osiguranja od 1967. do 1984. Nakon toga joj je do 1993. priznato razdoblje izjednačeno doprinosnom razdoblju. Da je ispunjavala uvjete u vezi s plaćanjem doprinosa u trenutku navršavanja zakonom utvrđene dobi za umirovljenje, mogla je ostvariti pravo na državnu starosnu mirovinu.

19 Počevši od 26. srpnja 1993., gđi Tolley odobren je dio „za njegu" DLA-a na neodređeno vrijeme zato što nije bila sposobna sama sebi pripremati hranu.

20 Ona i njezin suprug 5. studenoga 2002. trajno su se preselili u Španjolsku kako bi se tamo nastanili. U toj državi članici gđa Tolley nije bila ni zaposlena ni samozaposlena osoba.

21 Tijekom 2007. ministar je odlučio da je pravo gđe Tolley na primanje dijela za njegu DLA-a prestalo 6. studenoga 2002. Nije sporno da je toga dana, na temelju zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine, izgubila pravo na tu naknadu.

22 Gđa Tolley je protiv te odluke podnijela tužbu pred First-tier Tribunalom (Prvostupanjski sud, Ujedinjena Kraljevina). Isti je sud prihvatio tužbu, smatrajući da je gospođa Tolley imala, na temelju članka 10. Uredbe br. 1408/71, pravo nastaviti primati dio „za njegu" DLA-a i nakon što se preselila u Španjolsku.

23 Ministar je protiv presude First-tier Tribunala (Prvostupanjski sud) podnio žalbu Upper Tribunalu (Viši sud, Ujedinjena Kraljevina). Potonji je sud odlučio da je gđa Tolly imala, na temelju članka 22. te uredbe, pravo na dio „za njegu" DLA- a, s obrazloženjem da je ona, s obzirom na to da je na temelju doprinosa koje je u prošlosti uplaćivala bila osigurana za slučaj starosti, bila „zaposlena osoba" u smislu članka 1. točke (a) navedene uredbe.

24 Court of Appeal (England & Wales) (Žalbeni sud (Engleska i Wales), Ujedinjena Kraljevina) odbio je ministrovu žalbu protiv presude Upper Tribunala (Viši sud). Ministar je tada pokrenuo postupak pred Supreme Court of the United Kingdom (Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine).

25 Taj sud upućuje na to da se dio „za njegu" DLA-a može smatrati davanjem za slučaj invalidnosti u smislu Uredbe br. 1408/71, koje se može, na temelju članka 10. iste, prenijeti u drugu državu članicu. Glavna je značajka davanja nabrojenih u toj odredbi da se radi o isplatama na dulji rok ili o jednokratnim isplatama za trajna stanja. Ako se, suprotno tomu, tu naknadu treba smatrati kao davanje za slučaj bolesti, postavlja se pitanje primjenjuje li se definicija „zaposlene osobe", sadržane u

članku 1., točki (a) podtočki ii. te uredbe, također i na odredbe poglavlja 1. glave III. navedene uredbe koja se odnosi na bolest. U tom pogledu, ne bi bilo logično smatrati gospodarski neaktivne osobe radnicima koje valja povoljnije tretirati od osoba koje aktivno traže posao.

26 Također, ako bi, na temelju zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine, eventualno pravo gđe Tolley na starosnu mirovinu bilo zadržano nakon njezina preseljenja u Španjolsku, sud koji je uputio zahtjev pita odnosi li se izraz „osoba na koju se prestaje primjenjivati zakonodavstvo države članice" iz članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe br. 1408/71 na cjelokupno zakonodavstvo države članice ili samo na njezino zakonodavstvo kojim je uređeno predmetno davanje. U slučaju da se odnosi samo na potonje zakonodavstvo, navedeni sud smatra da je opravdano pitati odnosi li se točka 19. podtočka (c) odjeljka O Priloga VI. toj uredbi, u kojoj se precizira trenutak prestanka primjene zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine, na stvarno korištenje davanja ili samo na pravo na nju. Također bi se postavilo pitanje je li točkom 20. istog odjeljka naložena Ujedinjenoj Kraljevini obveza isplate dijela „za njegu" DLA-a sukladno odredbama poglavlja 1. glave III. navedene uredbe.

27 U tim okolnostima, Supreme Court of the United Kingdom (Vrhovni sud Ujedinjene Kraljevine) odlučio je prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li dio „za njegu" DLA-a ispravno za potrebe Uredbe br. 1408/71 razvrstan kao ‚davanje za slučaj invalidnosti' umjesto kao novčano davanje za slučaj bolesti?

2. (a) Prestaje li osoba koja je prema nacionalnom pravu Ujedinjene Kraljevine izgubila pravo na dio ‚za njegu' DLA-a jer se preselila da bi živjela u drugoj državi članici i koja je prestala sa svim profesionalnim aktivnostima prije takvog preseljenja, ali je ostala starosno osigurana u sustavu socijalne sigurnosti Ujedinjene Kraljevine, biti obuhvaćena zakonodavstvom Ujedinjene Kraljevine u smislu članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe br. 1408/71?
   (b) Primjenjuje li se na takvu osobu u svakom slučaju zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine u smislu točke 19. podtočke (c) odjeljka O Priloga VI. Uredbi br. 1408/71?
   (c) Ako je prestala primjena zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine na tu osobu u smislu članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe br. 1408/71, je li Ujedinjena Kraljevina obvezna ili joj je samo dopušteno da na temelju točke 20. odjeljka O Priloga VI. te uredbe na nju primijeni odredbe poglavlja 1. glave III. navedene uredbe?

3.
   (a) Primjenjuje li se, za potrebe članaka 19. do 22. Uredbe br. 1408/71, široka definicija zaposlene osobe iz presude od 7. lipnja 2005., Dodl i Oberhollenzer (C-543/03, EU:C:2005:364) u slučaju kada je osoba prestala sa svim aktivnostima kao zaposlena osoba prije preseljenja u drugu državu članicu, neovisno o razlikovanju iz poglavlja 1. glave III. između, s jedne strane, zaposlenih i samozaposlenih osoba i, s druge strane, nezaposlenih osoba?
   (b) Ako se primjenjuje, ima li takva osoba pravo na prenošenje naknade na temelju članka 19. ili članka 22. Uredbe br. 1408/71? Je li učinak članka 22. stavka 1. točke (b) takav da sprečava da se pravo podnositelja zahtjeva na dio „za njegu" DLA-a uskrati zbog uvjeta boravišta čije se ispunjenje zahtijeva nacionalnim zakonodavstvom u slučaju prijenosa boravišta u drugu državu članicu?"

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

28 Svojim prvim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev u biti pita predstavlja li davanje, kao što je to dio „za njegu" DLA-a, davanje za slučaj bolesti ili davanje za slučaj invalidnosti u smislu Uredbe br. 1408/71.

Dopuštenost

29 Vlada Ujedinjene Kraljevine ističe da je prvo prethodno pitanje nedopušteno jer, s jedne strane, o tome nije raspravljeno pred sudom koji je uputio zahtjev i, s druge strane, istovjetno je pitanju koje je postavljeno u predmetu u kojemu je donesena presuda od 18. listopada 2007., Komisija/Parlament i Vijeće (C-299/05, EU:C:2007:608).

30 U odnosu na prvi razlog nedopuštenosti koji je istaknula ta vlada, valja navesti da članak 267. UFEU-a nacionalnim sudovima daje najširu mogućnost obraćanja Sudu, ako smatraju da se u predmetu koji se pred njima vodi pojavljuju pitanja koja zahtijevaju tumačenje ili ocjenu valjanosti odredaba prava Unije nužnih za rješavanje podnijetog im spora. Nacionalni sudovi imaju stoga pravo i, u nekim slučajevima, obvezu pokretanja postupka za prethodnu odluku kada po službenoj dužnosti ili povodom zahtjeva stranaka utvrde, da se osnova spora sastoji od pitanja koje valja riješiti, a koje potpada pod prvi stavak tog članka. Zbog toga, činjenica da stranke u glavnom postupku nisu istakle pred sudom koji je uputio zahtjev problem u pravu Unije ne isključuje mogućnost da taj sud pokrene postupak pred Sudom (presuda od 15. siječnja 2013., Križan i dr., C-416/10, EU:C:2013:8, t. 64. i 65. te navedena sudska praksa).

31 Naime, prethodni se postupak temelji na dijalogu između sudaca, a njegovo pokretanje u potpunosti ovisi o ocjeni nacionalnog suda relevantnosti i nužnosti navedenog zahtjeva za prethodnu odluku (presuda od 15. siječnja 2013., Križan i dr., C-416/10, EU:C:2013:8, t. 66.).

32 Također, iako se može pokazati u interesu dobrog upravljanja postupkom da se prethodno pitanje postavi tek nakon dovršetka kontradiktorne rasprave, valja međutim priznati da postojanje prethodne kontradiktorne rasprave nije navedeno među uvjetima koji se traže za provođenje postupka predviđenog člankom 267. UFEU-a (vidjeti u tom smislu presudu od 3. ožujka 1994., Eurico Italia i dr., C-332/92, C-333/92 i C-335/92, EU:C:1994:79, t. 11.).

33 Iz gornjih navoda proizlazi da činjenica da stranke u sporu nisu prethodno raspravljale pred nacionalnim sudom o pitanju koje se odnosi na pravo Unije ne isključuje mogućnost da se takvo pitanje postavi Sudu.

34 U odnosu na drugi razlog nedopuštenosti, valja podsjetiti da, čak i uz postojanje sudske prakse Suda koja rješava predmetno pravno pitanje, nacionalni sudovi imaju potpunu slobodu obratiti se Sudu kada to smatraju svrsishodnim, a da okolnost što je odredbe čije se tumačenje traži Sud već tumačio ne stvara prepreku da Sud o tome ponovno odlučuje (presuda od 17. srpnja 2014., Torresi, C-58/13 i C-59/13, EU:C:2014:2088, t. 32. i navedena sudska praksa).

35 U tim je okolnostima prvo pitanje dopušteno.

Meritum

36 Uvodno valja provjeriti je li situacija gđe Tolley obuhvaćena područjem primjene Uredbe br. 1408/71.

37 U tom pogledu, člankom 2. stavkom 1. te uredbe propisano je da se ona primjenjuje na zaposlene osobe ili samozaposlene osobe i na studente na koje se primjenjuje ili se primjenjivalo zakonodavstvo jedne ili više država članica i koji su državljani jedne od država članica, ili su osobe bez državljanstva ili izbjeglice koje borave na državnom području jedne od država članica, kao i na članove njihovih obitelji i njihove nadživjele osobe.

38 Sukladno sudskoj praksi Suda, osoba ima status „radnika” u smislu Uredbe br. 1408/71 kada je osigurana čak i samo protiv jednog rizika, na obveznoj osnovi ili na osnovi izbornog osiguranja, općim ili posebnim sustavom socijalne sigurnosti navedenim u članku 1. točki (a) Uredbe br. 1408/71, neovisno o postojanju radnog odnosa (presuda od 10. ožujka 2011., Borger, C-516/09, EU:C:2011:136, t. 26. i navedena sudska praksa).

39 Sud koji je uputio zahtjev i vlada Ujedinjene Kraljevine međutim ističu da je situacija gđe Tolley obuhvaćena člankom 1. točkom (a) podtočkom ii. drugom alinejom Uredbe br. 1408/71 zato što na dio „za njegu” DLA-a imaju pravo svi rezidenti, neovisno o tome jesu li zaposleni. Budući da se u toj odredbi upućuje na Prilog I. toj uredbi, gđa Tolley može se smatrati „radnikom” samo ako ispunjava uvjete propisane britanskim zakonodavstvom. Međutim, to se zakonodavstvo odnosi samo na osobe koje obavljaju lukrativnu djelatnost.

40 U ovom slučaju, iz spisa dostavljenog Sudu proizlazi da je od 1967. do 1993. gđa Tolley bila osigurana u Ujedinjenoj Kraljevini za slučaj starosti na temelju sustava socijalne sigurnosti koji se primjenjuje na sve rezidente. Nije osporeno da je način na koji se tim sustavom upravlja i na koji se taj sustav financira omogućio da se ta osoba odredi kao zaposlena osoba. Budući da je bila osigurana za slučaj predviđen u članku 4. stavku 1. točki (c) Uredbe br. 1408/71, gđu Tolley mora se smatrati radnikom u smislu članka 1. točke (a) podtočke ii. prve alineje te uredbe.

41 To što je gđa Tolley preminula prije navršene dobi za mirovinu nije takve naravi da dovodi u pitanje taj zaključak. Naime, hoće li osoba ulaziti u područje primjene *ratione personae* Uredbe br. 1408/71 ne ovisi o nastupanju osiguranog rizika (vidjeti u tom smislu presudu od 10. ožujka 2011., Borger, C-516/09, EU:C:2011:136, t. 30.).

42 Valja stoga navesti da situacija, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, ulazi u područje primjene *ratione personae* Uredbe br. 1408/71.

43 Valja zatim podsjetiti da se davanje može smatrati davanjem iz socijalnog osiguranja kada se dodjeljuje bez individualne i diskrecijske ocjene osobnih potreba, na temelju zakonom utvrđene situacije i ako se odnosi na rizike izričito nabrojene u članku 4. stavku 1. Uredbe br. 1408/71 (presuda od 18. listopada 2007., Komisija/Parlament i Vijeće, C-299/05, EU:C:2007:608, t. 56. te navedena sudska praksa).

44 Sukladno članku 4. stavku 1. točkama (a) i (b) te uredbe, on se primjenjuje na zakonodavstva kojima se uređuju grane socijalne sigurnosti, koje se odnose na davanja za slučaj bolesti i davanja za slučaj invalidnosti, uključujući ona čiji je cilj održati ili poboljšati sposobnost zarađivanja.

45 Kako bi se razlikovalo različite kategorije davanja iz socijalnog osiguranja, valja uzeti u obzir osigurani rizik pokriven svakim davanjem (presuda od 18. srpnja 2006., De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, t. 27).

46 U tom pogledu, Sud je već presudio da je cilj davanja koja se dodjeljuju objektivno na temelju zakonom utvrđene situacije i koja nastoje poboljšati zdravstveno stanje kao i život osoba koje ovise o njezi u biti dopuna davanja iz zdravstvenog osiguranja te se moraju smatrati „davanj[ima] za slučaj bolesti” u smislu članka 4. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 1408/71 (presude od 5. ožujka 1998., Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, t. 23. do 25. te od 18. listopada 2007, Komisija/Parlament i Vijeće, C-299/05, EU:C:2007:608, t. 61. te navedena sudska praksa).

47 U odnosu na dio „za njegu” DLA-a, iz podataka koje je dostavio sud koji je uputio zahtjev proizlazi da je cilj tog novčanog davanja, koje se ne zasniva na uplati doprinosa i koje se dodjeljuje neovisno o visini prihoda njegova korisnika, nadoknaditi dodatne troškove koje može imati osoba, osobito zbog svoje potpune ili djelomične nesposobnosti kretanja.

48 Nije sporno da dodjela navedenog davanja ne ovisi o pojedinačnoj ocjeni osobnih potreba podnositelja zahtjeva te da se određuje na temelju objektivnih kriterija, kao što je nesposobnost osobe da sama sebi priprema hranu, koji su definirani u Zakonu od 1992.

49 Nije također dovedeno u pitanje da davanje o kojemu je riječ u glavnom postupku ima iste karakteristike te teži istom cilju kao i DLA koji je bio na snazi u vrijeme nastanka činjenica u predmetu povodom kojeg je donesena presuda od 18. listopada 2007., Komisija/Parlament i Vijeće (C-299/05, EU:C:2007:608).

50 Doista, Sud je u točki 65. i sljedećim točkama te presude u bitnom presudio da usprkos tome što njezin cilj nije dopuna davanja iz zdravstvenog osiguranja, tu naknadu valja, osim dijela za „mobilnost" smatrati davanjem za slučaj bolesti u smislu Uredbe br. 1408/71.

51 U tim uvjetima davanje o kojem je riječ u glavnom postupku predstavlja davanje za slučaj bolesti u smislu Uredbe br. 1408/71

52 Taj zaključak nije doveden u pitanje argumentom suda koji je uputio zahtjev prema kojem bi se naknada o kojoj je riječ u glavnom postupku mogla kvalificirati kao „davanje za slučaj invalidnosti" zato što je slična davanjima nabrojenim u članku 10. stavku 1. Uredbe br. 1408/71, i to osobito novčanim davanjima za slučaj invalidnosti čije je glavno obilježje da se radi o isplatama na dugi rok ili o jednokratnim isplatama za trajna stanja.

53 Naime, okolnost da se za potrebe dodjele dijela „za njegu" DLA-a smanjena pokretljivost mora odnositi na dulje vremensko razdoblje nije takve naravi da mijenja cilj te naknade, a cilj je da se poboljša život osoba koje ovise o njezi (vidjeti analogijom presudu od 18. listopada 2007, Komisija/Parlament i Vijeće, C-299/05, EU:C:2007:608, t. 63).

54 Osim toga, Sud je već presudio da s davanjima za slučaj bolesti u smislu članka 4. stavka 1. točke (a) Uredbe br. 1408/71 treba poistovjetiti davanja, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, za osigurani slučaj ovisnosti o njezi, iako načelno njihova namjena nije, za razliku od davanja za slučaj bolesti *stricto sensu*, da se isplaćuju za kraće razdoblje i mogu imati, osobito zbog njihovih načina primjene, karakteristike koje su u određenoj mjeri u stvarnosti bliske i granama invalidnosti i starosti (vidjeti u tom smislu presudu od 30. lipnja 2011., da Silva Martins, C-388/09, EU:C:2011:439, t. 47. i 48.).

55 Imajući u vidu gornje navode, na prvo pitanje valja odgovoriti da davanje, kao što je to dio „za njegu" DLA-a, predstavlja davanje za slučaj bolesti u smislu Uredbe br. 1408/71.

Prvi i drugi dio drugog prethodnog pitanja

56 Prvim i drugim dijelom drugog pitanja sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 13. stavak 2. točku (f) Uredbe br. 1408/71 tumačiti na način da činjenica da je osoba stekla pravo na starosnu mirovinu na temelju doprinosa koji su uplaćeni u određenom razdoblju u sustav socijalne sigurnosti države članice isključuje mogućnost da se zakonodavstvo te države članice naknadno prestane primjenjivati na tu osobu. U slučaju da je odgovor na to pitanje negativan, sud koji je uputio zahtjev pita, s jedne strane, kada se zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine prestalo primjenjivati na gđu Tolley, s obzirom na činjenicu da je nastavila primati uplate na temelju dijela „za njegu" DLA-a sve do 2007., iako je na temelju tog zakonodavstva izgubila pravo primati navedeno davanje zato što se tijekom 2002. preselila u Španjolsku.

57 Valja navesti da Uredba br. 1408/71 ne uspostavlja zajednički sustav socijalne sigurnosti, već dopušta postojanje različitih nacionalnih sustava, i jedini joj je cilj osigurati koordinaciju između njih. Tako dopušta postojanje određenih sustava koji stvaraju različita potraživanja prema različitim institucijama

protiv kojih ovlaštenik ima izravna prava bilo na temelju samo internog prava bilo na temelju internog prava dopunjenog, ako je potrebno, pravom Unije (presuda od 21. veljače 2013., Dumont de Chassart, C-619/11, EU:C:2013:92, t. 40. i navedena sudska praksa).

58 Odredbe glave II. navedene uredbe, među kojima je i njezin članak 13., predstavljaju potpuni i ujednačeni sustav pravila o rješavanju sukoba zakona. Te odredbe nemaju samo za cilj izbjegavanje istodobne primjene više nacionalnih zakonodavstava i poteškoća koje iz toga mogu proizići, nego im je cilj i spriječiti da osobe na koje se primjenjuje Uredba br. 1408/71 izgube zaštitu u području socijalne sigurnosti u nedostatku zakonodavstva primjenjivog na njih (presuda od 11. lipnja 1998., Kuusijärvi, C-275/96, EU:C:1998:279, t. 28.).

59 Stoga, kada osoba ulazi u područje primjene *ratione personae* Uredbe br. 1408/71, onako kako je određeno u njezinu članku 2., pravilo jedinstvenosti iz članka 13. stavka 1. te uredbe načelno se primjenjuje te se primjenjivo nacionalno zakonodavstvo određuje u skladu s odredbama glave II. navedene uredbe (presuda od 19. ožujka 2015., Kik, C-266/13, EU:C:2015:188, t. 47.).

60 U odnosu na odredbe članka 13. stavka 2. iste uredbe njihov je jedini cilj utvrditi koje se nacionalno zakonodavstvo primjenjuje na osobe koje se nalaze u situacijama iz točaka (a) do (f) tog članka (presuda od 11. lipnja 1998., Kuusijärvi, C-275/96, EU:C:1998:279, t. 29.).

61 Posebno u odnosu na članak 13. stavak 2. točku (f) Uredbe br. 1408/71 valja podsjetiti da je prestanak primjene zakonodavstva države članice uvjet za primjenu te odredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 19. ožujka 2015., Kik, C-266/13, EU:C:2015:188, t. 51).

62 Nasuprot tomu, niti jedan dio sadržaja navedene odredbe ne upućuje na to da činjenica da je osoba stekla pravo na starosnu mirovinu na temelju doprinosa koji su uplaćeni u određenom razdoblju u sustav socijalne sigurnosti države članice isključuje mogućnost da se zakonodavstvo te države članice naknadno prestane primjenjivati na tu osobu.

63 Štoviše, budući da je stjecanje prava na starosnu mirovinu redovna posljedica obavljanja profesionalne djelatnosti, priznati da se na osobu može primijeniti samo zakonodavstvo države članice u kojoj je ona takvo pravo prvi put stekla dovelo bi do gubitka smisla članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe br. 1408/71.

64 U odnosu na uvjete prema kojima se zakonodavstvo države članice prestaje primjenjivati na neku osobu, valja podsjetiti da oni nisu definirani u članku 13. stavku 2. točki (f) Uredbe br. 1408/71. Stoga je na nacionalnom sudu svake države članice da utvrdi te uvjete (vidjeti, u tom smislu, presudu od 19. ožujka 2015., Kik, C-266/13, EU:C:2015:188, t. 51.).

65 Naime, kako je to precizirano u članku 10.b Uredbe Vijeća (EEZ) br. 574/72 od 21. ožujka 1972. o utvrđivanju postupka provedbe Uredbe br. 1408/71 (SL 1972., L 74, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 8., str. 3.), u verziji izmijenjenoj Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2195/91 od 25. lipnja 1991. (SL 1991., L 206, str. 2.), datum i uvjeti pod kojima se prestaje primjenjivati zakonodavstvo države članice na osobu iz članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe br. 1408/71 određuju se u skladu s tim zakonodavstvom.

66 Osim toga, u okviru utvrđenja vremena prestanka primjene na neku osobu zakonodavstva države članice, valja uzeti u obzir, ovisno o slučaju, i odredbe Priloga VI. potonjoj uredbi, u kojem se navode posebni načini primjene zakonodavstava određenih država članica.

67 U konkretnom slučaju, budući da gđa Tolley nije više uplaćivala doprinose u sustav socijalne sigurnosti Ujedinjene Kraljevine počevši od 1993., da je trajno prestala obavljati svaku profesionalnu djelatnost i da je tijekom 2002. napustila tu državu članicu, na sudu koji je uputio zahtjev je da provjeri jesu li, na temelju zakonodavstva navedene države članice, te okolnosti dovele do toga da gđa Tolley nije više osigurana na temelju tog sustava te da je iz njega izašla.

68 Isto vrijedi i u odnosu na činjenicu da je gđa Tolley nastavila primati uplate na temelju dijela „za njegu" DLA-a sve do 2007., iako je, na temelju zakonodavstva Ujedinjene Kraljevine, izgubila pravo primati to davanje zbog njezina preseljenja u Španjolsku tijekom 2002.

69 Imajući u vidu gornje navode, valja odgovoriti na prvi i drugi dio drugog pitanja tako da članak 13. stavak 2. točku (f) Uredbe br. 1408/71 treba tumačiti na način da činjenica da je osoba stekla pravo na starosnu mirovinu na temelju doprinosa koji su uplaćeni u određenom razdoblju u sustav socijalne sigurnosti države članice ne isključuje mogućnost da se zakonodavstvo te države članice naknadno prestane primjenjivati na tu osobu. Na nacionalnom je sudu da s obzirom na okolnosti spora koji se pred njim vodi i s obzirom na odredbe primjenjivog nacionalnog prava utvrdi trenutak kada se to zakonodavstvo prestalo primjenjivati na navedenu osobu.

Treći dio drugog pitanja i treće pitanje

70 Trećim dijelom drugog pitanja i trećim pitanjem, koje valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 19. stavak 1. i/ili članak 22. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1408/71 tumačiti na način da im se protivi da se zakonodavstvom države članice uvjetuje ostvarenje prava na naknadu, kao što je to ona o kojoj je riječ u glavnom postupku, uvjetom boravišta i prisutnosti, poput onog predviđenog u članku 71. stavku 6. Zakona iz 1992.

71 Valja najprije navesti da se člankom 19. te uredbe, pod naslovom „Osobe s boravištem u državama članicama koja nije nadležna država – opća pravila", jamči, na teret nadležne države, zaposlenoj ili samozaposlenoj osobi kao i članovima njezine obitelji koji borave u drugoj državi članici i čije stanje zahtijeva liječenje na državnom području države članice boravka pravo na davanja za slučaj bolesti u naravi koje pruža ustanova potonje države članice (presuda od 16. srpnja 2009., von Chamier-Glisczinski, C-208/07, EU:C:2009:455, t. 42.).

72 Slijedom toga, kao što je to nezavisni odvjetnik u bitnom naveo u točki 84. svojeg mišljenja, ta se odredba odnosi samo na situacije u kojima radnik, koji traži od nadležne ustanove države članice ostvarenje prava na davanje za slučaj bolesti, boravi u drugoj državi članici.

73 U konkretnom slučaju, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je gđa Tolley još boravila u Ujedinjenoj Kraljevini kada je zatražila od nadležnih ustanova te države članice ostvarenje prava na dio „za njegu" DLA-a. Stoga, njena situacija očito ne potpada pod navedeni članak 19.

74 Nadalje, u odnosu na članak 22. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1408/71, on se osobito odnosi na slučaj prijenosa boravišta zaposlene ili samozaposlene osobe tijekom bolesti u državu članicu koja nije ona nadležne ustanove (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2009., von Chamier-Glisczinski, C-208/07, EU:C:2009:455, t. 45.).

75 Valja stoga provjeriti obuhvaća li situaciju gđe Tolley navedeni članak 22. stavak 1. točku (b).

76 Vlada Ujedinjene Kraljevine ističe, s jedne strane da se izraz „radnik" koji je upotrijebljen u toj odredbi odnosi samo na osobe koje nisu, za razliku od gđe Tolley, trajno prestale obavljati profesionalnu djelatnost.

77 Navedeni se argument ne može prihvatiti.

78 Valja u tom pogledu navesti da su, sukladno članku 1. Uredbe br. 1408/71, definicije sadržane u toj odredbi, među kojima je i ona „zaposlene osobe” i „samozaposlene osobe”, dane „za potrebe [navedene] Uredbe”, i pritom nisu predviđene iznimke u odnosu na određene odredbe.

79 Iz točaka 38. do 40. ove presude proizlazi da gospođu Tolley treba smatrati „radnikom” u smislu članka 1. točke (a) podtočke ii. prve alineje iste uredbe, i to neovisno o činjenici da je konačno prestala obavljati profesionalnu djelatnost.

80 Valja, nadalje, naglasiti da je Sud već presudio da svrha upućivanja na „radnika” u članku 22. stavku 1. Uredbe br. 1408/71 nije ograničavanje područja primjene te odredbe na aktivne radnike u odnosu na one neaktivne (vidjeti u tom smislu presudu od 31. svibnja 1979., Pierik, 182/78, EU:C:1979:142, t. 7.).

81 Vlada Ujedinjene kraljevine smatra, s druge strane, da se zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine prestalo primjenjivati na gđu Tolley u trenutku njezina preseljenja u Španjolsku te da se, na temelju članka 13. stavka 2. točke (f) te uredbe, na nju primjenjivalo zakonodavstvo potonje države članice. Ta je država nadležna država u smislu članka 22. stavka 1. točke (b) navedene uredbe.

82 U tom pogledu, iz članka 1. točke (o) podtočke i. i članka 1. točke (q) Uredbe br. 1408/71 proizlazi da izraz „nadležna država” osobito znači država članica u kojoj se nalazi ustanova kod koje je radnik osiguran „u vrijeme podnošenja zahtjeva za davanje”.

83 Također, iz strukture članka 22. stavka 1. Uredbe br. 1408/71, u kojemu se navode uvjeti zadržavanja prava na davanja na koja radnik ima pravo na temelju zakonodavstva nadležne države, osobito u slučaju prijenosa boravišta „na područje druge države članice”, proizlazi da je u tom slučaju „nadležna država” u smislu te odredbe nužno država članica koja je bila nadležna dodijeliti ta davanja prije prijenosa boravišta.

84 U odnosu na glavni postupak, iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da je, u vrijeme kada je gđa Tolley zatražila od nadležne ustanove Ujedinjene Kraljevine ostvarenje prava na DLA, ona bila osigurana u sustavu socijalne sigurnosti te države članice. Stoga, iako se zakonodavstvo navedene države članice nakon toga prestalo na nju primjenjivati u smislu članka 13. stavka 2. točke (f) Uredbe br. 1408/71, Ujedinjena Kraljevina predstavlja nadležnu državu u smislu članka 22. stavka 1. točke (b) te uredbe.

85 To je tumačenje potkrijepljeno točkom 20. odjeljka O Priloga VI. Uredbi br. 1408/71 u kojoj je propisano da „[č]injenica da se na tu osobu počelo primjenjivati zakonodavstvo druge države članice u skladu s člankom 13. stavkom 2. točkom (f) [te] Uredbe […] neće spriječiti”, među ostalim, „zahtjev koji joj je podnijela Ujedinjena Kraljevina kao nadležna država za odredbe koje se odnose na [zaposlene] osobe ili samozaposlene osobe iz glave III. poglavlja 1. […] ako ona ostane i zaposlena ili samozaposlena osoba u tu svrhu te je zadnje bila tako osigurana u skladu sa zakonodavstvom Ujedinjene Kraljevine”. Naime, tom se odredbom izrijekom predviđa mogućnost Ujedinjene Kraljevine da ostane nadležna država u smislu odredbi poglavlja 1. glave III. navedene uredbe kad se zakonodavstvo te države članice prestaje primjenjivati na radnika u smislu članka 13. stavka 2. točke (f) iste uredbe.

86 Iz gornjih navoda proizlazi da je situacija poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku obuhvaćena člankom 22. stavkom 1. točkom (b) Uredbe br. 1408/71

87 Tom je odredbom, naime, predviđeno pravo zaposlene ili samozaposlene osobe koja ispunjava uvjete zakonodavstva nadležne države da prima novčana davanja koja pruža nadležna ustanova nakon prijenosa njezina boravišta na područje druge države članice.

88 U tom se pogledu ne može prihvatiti argument Ujedinjene Kraljevine prema kojemu izraz „ispunjava uvjete zakonodavstva nadležne države” dopušta državama članicama da predvide uvjet boravišta za pružanje novčanih davanja na koje se navedena odredba odnosi. Naime, kao što je to nezavisni odvjetnik naveo u točki 119. svojega mišljenja, pozivajući se na mišljenje nezavisnog odvjetnika Jacobsa u predmetu Kuusijärvi (C-275/96, EU:C:1997:613), takvo bi tumačenje, s obzirom na to da bi omogućilo da se pravo koje proizlazi iz članka 22. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1408/71 ukine uvjetom boravišta propisanim nacionalnim pravom, učinilo takvu odredbu potpuno bespredmetnom.

89 Slijedom toga, navedenom članku 22. stavku 1. točki (b) protivi se to da nadležna država uvjetuje zadržavanje ostvarenja prava na davanje, poput onog u glavnom postupku, uvjetom boravišta i prisutnosti na njezinu državnom području.

90 S obzirom na to objašnjenje, valja naglasiti da ta ista odredba uvjetuje pravo prenošenja davanja, poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, time da radnik zatraži i ishodi od nadležne ustanove suglasnost za prijenos boravišta na državno područje druge države članice.

91 Točno je, kao što to proizlazi iz članka 22. stavka 2. prvog podstavka Uredbe br. 1408/71, da ta suglasnost može biti odbijena samo ako se ustanovi da bi kretanje te osobe moglo biti štetno za njezino zdravstveno stanje ili liječenje.

92 Međutim, kao što je to izložio nezavisni odvjetnik u točkama 124. do 126. svojeg mišljenja, tom se odredbom ne može obvezivati države članice da radniku odobre pravo iz članka 22. stavka 1. točke (b) te uredbe kada je taj radnik prenio boravište na područje druge države članice, a pritom nije ishodio suglasnost koju daje nadležna ustanova.

93 Imajući u vidu gornje navode, valja odgovoriti na treći dio drugog pitanja, kao i na treće pitanje, tako da članak 22. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1408/71 treba tumačiti na način da im se protivi da se zakonodavstvom nadležne države članice uvjetuje ostvarenje prava na naknadu, poput onog o kojem je riječ u glavnom postupku, uvjetom boravišta i prisutnosti na državnom području te države članice. Članak 22. stavak 1. točku (b) i članak 22. stavak 2. te uredbe treba tumačiti na način da osoba koja se nalazi u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku zadržava pravo primati davanja propisana tom prvonavedenom odredbom nakon što je prenijela svoje boravište u državu članicu koja nije nadležna država, pod uvjetom da je u tu svrhu ishodila suglasnost.

Troškovi

94 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. **Davanje, kao što je to naknada za uzdržavanje osoba s invaliditetom (dio za njegu) (disability living allowance), predstavlja davanje za slučaj bolesti u smislu Uredbe (EEZ) br. 1408/71. od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji koja je izmijenjena i ažurirana Uredbom Vijeća (EZ) br. 118/97 od 2. prosinca 1996., kako je izmijenjena Uredbom Vijeća (EZ) br. 307/1999 od 8. veljače 1999.**

2. **Članak 13. stavak 2. točku (f) Uredbe br. 1408/71, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom br. 118/97, kako je izmijenjena Uredbom br. 307/1999, treba tumačiti na način da činjenica da je osoba stekla pravo na starosnu mirovinu na temelju doprinosa koji su uplaćeni u određenom razdoblju u sustav socijalne sigurnosti države članice ne isključuje mogućnost da**

se zakonodavstvo te države članice naknadno prestane primjenjivati na tu osobu. Na nacionalnom je sudu da s obzirom na okolnosti spora koji se pred njim vodi i s obzirom na odredbe primjenjivog nacionalnog prava utvrdi trenutak kada se to zakonodavstvo prestalo primjenjivati na navedenu osobu.

3. **Članak 22. stavak 1. točku (b) Uredbe br. 1408/71, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom br. 118/97, kako je izmijenjena Uredbom br. 307/1999, treba tumačiti na način da mu se protivi to da se zakonodavstvom nadležne države članice uvjetuje ostvarenje prava na naknadu, poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, uvjetom boravišta i prisutnosti na državnom području te države članice.**

4. **Članak 22. stavak 1. točku (b) i članak 22. stavak 2. Uredbe br. 1408/71, u verziji izmijenjenoj i ažuriranoj Uredbom br. 118/97, kako je izmijenjena Uredbom br. 307/1999, treba tumačiti na način da osoba koja se nalazi u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku zadržava pravo primati davanja propisana tom prvonavedenom odredbom nakon što je prenijela svoje boravište u državu članicu koja nije nadležna država, pod uvjetom da je u tu svrhu ishodila suglasnost.**

Potpisi